

Fabrikalardan makina sesinden
önce İşçinin Sesi gelecek
Yıl:16 Sayı:410

İŞÇİNİN SESİ

Gün örgütlenme ve
hazırlık günüdür!
14 Ocak 1991

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN! BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN! BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN!

ZONGULDAK DESTANI

Özel Sayısı

Filyos nehri akmam diyor
Zonguldak'ı basmam diyor
Şanı büyük madenciler
Zonguldak'ı satmam diyor.

Basını bize kapattı
TRT'yi kukla yaptı
Küçümseme Zonguldak'ı
Korkmuyoruz Özal senden.

Sendikamız arkamızda
Hakkımızı alacağız
Zonguldak'tan özür dile
Çankaya'yı yıkacağız.

"Ölüm olsa sonumuz, Çankaya'dır yolumuz"

Zonguldak şahlandı, Türkiye sallandı

İşçi sınıfının kararlı eylemi, esnaf, köylü, vb. gibi kendi dışındaki sınıf ve katmanları hareketlendirmiştir. Kavganın ulaştığı boyutlara bağlı olarak bu kararsız kesimler işçi sınıfının yanında yer almışlardır.

A.Kenan Denizci

Yiğit maden işçileri unutulmayacak bir destan yazıyorlar. Her madenci, karısıyla, çocuğuyla bu destanın bir kahramanıdır. Hak için yola çıktılar. Yaşanası bir ücret için. Ama burjuvazinin alaycı tavrı, grevin de yetmediğini kısa zamanda görmelerini sağladı. Burjuvazi, yıllar yılı uyguladığı ekonomi politikasının faturasını madencilere çıkarmıştı. Ama umduğunu bulamadı. Tersine zincirlerinden başka kaybedecek birşeyi olmayan işçi sınıfının kabaran öfkesinin yayılmasını sağladı. Zonguldak'tan yayılan kıvılcım dalga dalga tüm ülkeye yayılmaya başladı.

Öyle bir dalga ki, herkes nasibini fazlasıyla aldı ve daha da alacak. Rahat koltuklarında işçi sınıfı adına edebiyat parçalamakla meşgul aydınlar, işçi sınıfını satan sendikacılar, işçi sınıfıyla dayanışmayı popülizm diye nitelendiren sahte komünistler, patronların toplantılarında onlara hoş görünmeye çalışan sosyal demokratlar. Hepsi, ama hepsi altlarındaki sandalyenin kaydığının farkında. Yükselen dalga bir karabasan gibi korku salıyor.

Önceleri tehditlerle madencileri yıldırmaya çalışan iktidar, ordusunu, polisini madencilerin üstüne salmakta gecikmedi. Konuşmaktan aciz başbakanın bile dili çözüldü. Yürüyüşten birkaç gün önce Akbulut şöyle diyordu: "Yürüyerek nasıl gelirler? Hem hepsinin Ankara'ya gelmesine lüzum yok. Benimle görüşmek üzere yönetim kurulu üyeleri ve onların arkadaşları bir- iki otobüsle gelebilirlerdi." Fakat, Akbulut, işlerin kötüye gittiğinin farkına varınca, "mesele ücret meselesi değil, siyasi bir meseledir" diyerek, eylemlerin gerçek teşhisini koydu.

Her yerde telaş

Sosyal demokratlar bu kukla başbakan kadar bile eylemlere yaklaşamadılar. İşçi sınıfının iktidara yürümesinden telaşa kapılmış, silahın hedefini şaşırtmak için "burada en önemli mesele ücrettir" diyebilecek kadar ileri gidebilmişlerdir. Bu söylediklerine kendilerinin bile inanmadıkları o kadar açık ki, İnönü, Akbulut'la yaptığı görüşmede endişe ve önerilerini şöyle belirtti:

"Böyle bir hareket tarihte görülmemiş bir şey. Bunun anlamını değerlendiremiyorsanız, ben burada iyi niyetle size bir görevi hatırlatıyorum, bunu yaparsınız, yapmazsınız siz bilirsiniz. (...) Sendikalar demek rahat çalışamıyor, demek ki bir toplumsal huzursuzluk var. (...) Ben sizden gerçeği görmenizi istiyorum. (...) Elinizde imkanlar var, bu işi sonuçlandırmanızı istiyorum. Bana değil, bunları sendika başkanına söyleyin. (...) Siz güçlüsünüz, devlet güçlü. Ama güçlü olan devlet, halkı huzur içinde yaşatmalı. Dolayısıyla 'kanuna karşı geliyorlar' diye bana söylemeyin. Kanunlara karşı geliyorlarsa, bunu daha evvel siz durdururdunuz. (...) Çağırın sendika başkanını, artık bitirin. Sayın başbakan üç defa görüştü, birşey çıkmadı. Bu nasıl şey? Görüşün, bitirin şu işi."



Sosyal demokratlar korkularında haklıdırlar. Çünkü madenciler ve tüm işçi sınıfı, meseleyi artık ücret meselesi olarak görmüyorlar. Hedeflerini gayet iyi belirlediler. O hedef Çankaya sözcüğünün altındadır.

İşçi sınıfı ağır ağır hedefe ilerliyor. Onun gücü karşısında yasalar felce uğramış halde. Madencilerin, bütün bir şehir olarak bir ayı aşkın sürdürdükleri eylemler, burjuva yasallığına son verdi. Zonguldak, neredeyse Paris Komünü günlerini hatırlatır şekle bürünmeye başladı. Ne polis, ne asker, ne vali. Sultan Özal bile korkusundan Zonguldak'a gidemedi. Gidemediği gibi, daha madenciler Ankara yürüyüşüne başlamadan sırça köşkünde birinci derecede alarm verildi. Yollar barikatlarla kesildi. Vurucu timler yerleştirildi. Madencilerin çevresi tam bir kuşatma altına alındı. Türkiye haritasındaki koca bir bölge açık hapishane haline getirilmeye çalışıldı. Ulaşım yasaklandı.

İçişleri Bakanı Aksu, "Kanunsuz harekete izin vermemiz söz konusu olamaz" diyor. "Kanun", bir müzik aletinden başka birşeyi hatırlatmıyor madencilere. Ama madenciler eylemlerini "kanun"la değil, sazla, davulla, zurnayla sürdürüyorlar.

İktidar ve muhalefet cephesinde bu kadar telaş varken, sendikalarda durum ne acaba?

Dalga dipten geliyor

Türk-İş'te kargaşa var. Dipten gelen dalga, eski ölçüleri kullanılmaz yapıyor. Türk-İş yönetimi, tabanın şiddetli baskısı üzerine "genel iş bırakma" eylemini gündeme getirdi. Yığınların baskısı, çoktan Zonguldak sınırlarını aştı. *Turkish Daily News*'un anketinde bu gerçek ortaya çıkıyor. Kentlerde halkın yüzde 84'ü madencileri destekliyor. Burjuvazinin bütün baskı ve tehditlerine karşın genel eyleme katılan işçilerin sayısı, bu nabız yoklamayı doğruluyor. Dipten gelen dalga, en gerici sendikacıların bile, kendilerini eylemin içinde bulmalarına neden oluyor.

Eylemlerin ücretlerle, sosyal haklarla sınırlı kalmayacağının farkında olan Özbek, bakın ne diyor: "3 Ocak'ta tek bir işçinin bile burnu kanarsa, Türkiye'de iş hayatı temelli durur. Bunu bilsinler." İşçi sınıfı, Özbek'in bu sözünün takipçisi olacaktır.

Ya siz, ilerici demokrat geçinen Otomobil-İş, Petrol-İş gibi sendika liderleri. Bir burukluk duymuyor musunuz içinizde? Birkaç basın toplantısı düzenleyip, 3 Ocak eylemine katılıp, madencilere para yardımı yapmakla bitti mi görevleriniz?

Seni hiç unutur muyuz Yağcı? ANAP'ın 1990 için seçtiği "yılın adamı" Yağcı, yürüyüşlere vb. katılarak kendini işçi sınıfına sevimli göstereceğini mi sanıyorsun? Unutma, işçiler, "yağcı"ları kolay sevmezler.

Bu kadar kısa sürede, yüzbine varan insanı, kadınıyla, çocuğuyla, yaşlısıyla, hastasıyla, uzun bir yürüyüşe koyabilmek için gereken inanç ve disiplin, Şükran Ketenci'yi bile şaşkına çevirdi.

Mengen ne büyük bir kentmiş ki, yüzbin insan barınabiliyor. Yüzbin insan aynı anda İstanbul'a girse, yaşam felce uğrar. Bu kadar insan ne yer, ne içer, nerede yatarlar? Bu soruların yanıtlarını bulmak, emekçi dayanışmasını bilmeyenlere güç gelecektir. İşçi sınıfının kararlılığının, esnafı, köylüyü, diğer emekçileri nasıl harekete geçirdiğini bu eylem çok güzel ortaya koymaktadır.

Madenci eylemlerinin dersleri

Belki bu yazı yayınlandığında eylem tümüyle bitmiş olacak. Ancak, gelişme koşulları, ardında bıraktıkları, vb. birçok husus işçi sınıfının bilincinde ve tarihinde önemle yerini koruyacaktır.

Türkiye işçi sınıfı şimdi yeni bir atılıma hazırlanıyor. Metalciler, tekstilciler, gıdacılar, vb. bütün işkollarında grevler dalga dalga yayılıyor. Bu nedenle madencilerin eylemlerini inceleyip, doğru sonuçlar çıkarmazsak, ardından gelecek büyük yangında doğru tavır koymada zorlanırız.

Birincisi, sınıf, ekonomik ağırlıklı istemlerden hareketle yola çıkmıştır. Attığı ilk adımda ekonomik savaşımı, siyasal savaşıma dönüşmüştür. Kimi "sol" çevrelerin halen "kendiliğinden sınıf" diye baktıkları işçi sınıfı, bu "kendiliğinden sollar"ın ve tüm toplumun çok ilerisinde olduğunu göstermiştir.

İkincisi, bunalım ortamında ufak bir kıvılcımın bile büyük bir yangına dönüşeceği gerçeği, kendini bir kez daha kanıtlamıştır

Üçüncüsü, yığınsal eylemin gücü kendini bir kez daha kanıtlamıştır. Yığınların gücü karşısında burjuva yasallığı erimiştir.

Dördüncüsü, işçi sınıfının sahte dostları gün ışığına çok güzel çıkmışlardır. Telaşa kapılan sahte dostlar, bir yandan eylemlerden soyutlanmamak için çaba gösterirken, diğer yandan yangının söndürülmesi için burjuvaziye yalvarır hale gelmişlerdir.

Beşincisi, işçi sınıfının kararlı eylemi, esnaf, köylü, memur vb. gibi kendi dışındaki sınıf ve katmanları hareketlendirmiştir. Kavganın ulaştığı boyutlara bağlı olarak bu kararsız kesimler işçi sınıfının yanında yer almışlardır. Bu da "sol"larımıza yeni bir ders çıkarma olanağı sağlamaktadır. Dayanışma, işçi sınıfının yığın eylemlerinin gücüyle orantılı olarak ortaya çıkıyor.

Altıncısı, yığınlara önderlik edebilecek partinin eksikliği, eylemlerde kendini bir kez daha ortaya koyuyor. Şevket Yılmaz'ın söylediği gibi, "işçilerimiz sendikal şuurun doruğuna ulaşmışlardır". Bundan sonrası, işçi sınıfı öncüsünün sınıfı kucaklayarak, iktidara yürümesini sağlamaktır.

Madenci eylemlerinden, işçi sınıfı ve komünistler ders çıkarmaya çalışırken, burjuvazi de boş durmamakta, onlar da kendilerine göre ders çıkarmaktadır.

Kavganın sıcak ortamı içinde TÜSİAD başkanı bir temenni olarak, genel iş bırakma eylemine katılanların işten çıkarılmamalarını, yalnız ücret kesme cezasının verilmesini istedi. Akbulut ve şürekası eylemcileri işten çıkarmakla tehdit etti. DGM Başsavcısı Demiral ise, gözaltı ve hapishane tehditlerini savurarak, kendinden beklenen davranışı ortaya koydu.

İşçiler kavganın peşini bıraktıkları anda, burjuvazi vargücüyle üstlerine çökecektir. Binlerce işçi işten çıkarılacak, açlığa mahkum edilecek, Türkiye topyekun bir hapishaneye döndürülecektir.

Dahası, savaş bahane edilerek, 1974'te olduğu gibi, fatura işçi sınıfına çıkarılacaktır. İşçi sınıfımız bu tehditlere ancak kavgayı yükselterek, kendi içinde ve tüm emekçilerle dayanışmayı geliştirerek, tüm topluma sözcülük yaparak yanıt verebilir. Dün yaptıkları, yarın yapacaklarının garantisidir.

Daha çok, daha çok çalışalım

TKP Merkez Komite Sekreterliği'nin parti çalışmalarıyla ilgili Ekim-Aralık 1990 raporunda yer alan değerlendirmelerden biri de, örgütlenme çalışmalarının yükseltilmesi, parti dokusunun sıklaştırılmasıyla ilgilidir. Konumuzla ilgili olarak bir alıntı yapalım:

"Örgütlerin genel durumu:

"1. Değişen ölçülerde olmakla birlikte, örgütlerimizin genel bir eksikliği, toplumun içinde yüzmemektir. (...) İçinde yüzülse, toplum bir olanak deryasıdır. Oysa bizde çoğu kez kazanılan liderler bile, bir süre sonra çevresinden kopup, lider konumundan çıkmaktadır. Böyle olunca:

"-Siyasetin doğruluğu pratikte sınanmamakta, doğruluğundan ürün alınmamaktadır.

"-Örgüt bir eyleme katılacağında vb., çevresine öncülük edeceğine, kendini zor örgütlemektedir.

"2. Belki yukarıdakilerin de kökünde yatan en önemli durum ise şudur: Lenin'in işaret ettiği çok önemli bir nokta, yığın bağlarının parti disiplinini belirleyici bir etken olduğudur. Uzunca bir süredir, legal olanaklar, Türkiye'de yığın bağlarının en önemli aracıdır. Ama örgütümüz buna ayak uyduramamıştır. Parti örgütümüz elindeki legal odakları düzgün çalıştıramamıştır. Sonuçta illegal çalışma, başını kuma gömme niteliği almakta, parti disiplini ve formasyonu geri kamaktadır." (*İşçinin Sesi*, sayı: 409)

MKS'nin genel olarak yaptığı değerlendirme, madenciler eyleminde kendini daha çok hissettiriyor. Partimiz, yığınlarla bağı ve yığınlara öncülüğüyle varlığını sürdürebilir. "Ben yığınların öncüsüyüm" demek pek anlam taşımıyor. İdeolojimizi, doğrularımızı, yığınların somut talepleri hakkındaki görüşlerimizi, hedeflerimizi yılmadan yığınlara taşımamız gerekiyor. Bunu sağlayabilmek için, yığınlarla kopmaz bağlar kurmak, her zaman onların içinde olmak gerekli.

Madenciler yürüyüşünde kaç kişi bildirimizi okudu? Bizim hakkımızda neler konuşuluyor? Direniş başladığından bittiğine madenciler arasında sayımız ne ölçüde arttı?

Bu soruların yüzlercesini sorup, yanıtlarında eksik yönlerimizi gördüğümüzde, ve bu eksiklerimizi gidermek için çalıştığımızda, yığın çalışmasında etkimizin artması bir yana, yığınları peşimizde sürükleyebilecek güce erişeceğiz.

Bütün yoldaşların, bütün sempatizanların, yeni olaylara gebe Türkiye topraklarında daha çok, daha da çok çalışmaları, yığınların nabzını elde tutmaları, burjuvazinin işlemez hale gelen yasalarındaki gedikleri daha da genişletmeleri, legal koşulları en iyi şekilde değerlendirmeleri başta gelen görevdir.

Zonguldak'ta yazılmaya başlanan işçi destanını, Çankaya'da bitirmek için, ileri.

Son yılların, özellikle 1990 sonlarının aynasında görünen o ki

1990'lar işçi yılları olacak

1990 yılının işçi eylemlerindeki en önemli özellik siyasallaşma düzeyinin yüksekliğiydi. Büyük bir siyasallaşma oldu. Devletin bütün kurumları açık seçik karşıya alındı.

Yıllardır sendikal birlik, militan eylem, sendikal demokrasi ve sendikal dayanışma eğilimlerini işçi sınıfı sırayla öne sürüyor. Zaman zaman şu öne çıkıyor, zaman zaman bu öne çıkıyor, ama işçi sınıfı haklarını almak için sırayla bunları öne sürüyor. 1990 yılının işçi eylemlerini değerlendirirken söyleyeceklerimiz de bu genel çerçeve içinde olacak.

1989 bahar eylemleri olduğu zaman burjuva gazetelerinin hepsi "pasif direniş" diye yazdılar. Biz dedik, pasif değildir bunlar, bunlar uyarı niteliği taşıyor, yaygındır ve aslında yasadışıdır. Vizite vb. adı altında olduğu için herkes sanki yasa dahilindeymiş pozuna yattı. Pasif demeleri de o pozun bir parçasıydı. Ama biz, bu eylemler pasif direniş değil, ilk uyarıdır dedik.

1990'da gerçekten uyarı yükselmeye başladı. Özellikle 1990'ın sonuna doğru doruğuna çıkan ve 1991'e dorukta giren işçi hareketinin özellikleri neler diye baktığımız zaman (özellikle yıl sonunda belirginleşmiş özellikler) şunları görürüz:

Bir kere işçi sınıfı artık şunu reddetti: Bu yıl enflasyon yüzde 40, yüzde 10 da refah payı, o zaman alın size yüzde 50 ücret artışı. İşçi sınıfı bu yıl bunu reddetti. Bu yılın ana özelliklerinden biri bu. "Enflasyonun yüzde kaç olduğu beni hiç ilgilendirmiyor, ben bugünkü enflasyon düzeyinde insanca yaşayacak ücret istiyorum" diyor.

Bu yılki mücadele açısından Belediye-İş'in eylemleri çığır açıcı eylemler oldu. Temizlik işçileri 1 milyon 200 bin TL. aldılar, ondan sonra bu herkese bir taban oldu. O da işçiydi ve hakkıydı bu, hatta hakkının da düşüğüydü, ama ne olursa olsun bir ölçü oldu.

Belediye-İş'in grevlerinde işçi açıkça "yüzde bilmem kaç artışla eski durumumu korumak istemiyorum, insanca yaşayacak ücret istiyorum, bugün benim ihtiyacım neyse onu karşılamak istiyorum" dedi. Böylece istekler yüzde 200-400-500 düzeyine yükseldi. Bugün artık ücret artışı istekleri yüzde 400-500 civarında. En sağcı, gerici sendikacılar bile yüzde 300 istiyor.

Dolayısıyla 1990 yılındaki işçi hareketinin önemli özelliklerinden biri, göreceli artışlarla, eski durumu korumayla ilgilenmemesi, onu bir kenara atması, artık ben bugün işgücümün değeri neyse onu istiyorum diye ortaya çıkması. Bunda da Belediye-İş'in eylemlerinin önemli bir itici rolü oldu.

İkinci bir özellik şudur: 1990 bahar eylemlerinde, yasalar deliniyordu. Yasaları dolaylı bir karşıya alış vardı. Vizite adı altında iş durduruluyordu, doktora gidiyorum diye yürünüyordu, moralim bozuldu vb. deniyordu. Sonuçta birtakım gerekçeler bulunup eylem yapılıyordu. 1990'ın sonuna geldiğimizde ne gördük? Yasaları doğrudan karşıya aldı işçi sınıfı. Ben bu yasaları dinlemeyeceğim, var mı diyeceğin dedi. Bu. tabandan yukarı doğru yükseldi. 1990 sonunda Türk-İş'in aldığı ortak eylem kararı bile düpedüz yasaları hiçe sayan bir karardı.

Zonguldak'ta ise neredeyse yeni bir cumhuriyet kuruldu. Yasaları farklı, yöneticileri farklı, herşeyi farklı, sanki başka bir cumhuriyet kuruldu. Türkiye Cumhuriyeti'nin hiçbir yasası Zonguldak'ta geçmiyordu. Herkes de yasalara düpedüz karşı konuşuyor, eylem yapıyordu. Dolayısıyla 1990 yılının işçi eylemlerinin, 1989'dan farklı olarak ikinci eğilimi, yasaları dolaylı karşıya alma ya da yasaların etrafından dolaşma değil, yasaları doğrudan karşıya almadır.

Bununla bağlı üçüncü özellik de siyasallaşmadır. Korkunç bir siyasallaşma oldu. İşçi sınıfı, devleti düpedüz karşısına aldı. Bunun göstergeleri neler? Hükümet zaten uzun süredir karşıya alınıyordu. "Hükümet istifa" sloganı başlangıç oldu. İşçiler arasında, Çankaya, Özal, devletin kod adı oldu. Bunun böyle olduğu burjuva gazeteciler tarafından da kabul edildi. Örneğin, burjuva gazeteciler İnönü'ye soru sorarken, Özal'dan "devlet baba" diye söz ediyorlar. İşçi literatürüne Özal, "devlet baba" diye girdi. Dolayısıyla işçiler "Özal istifa" dediği zaman "devlet istifa" demiş oldu. İşçiler, "Çankaya'yı yıkacağız", "meclis istifa" diyor. Böylece devletin bütün kurumlarını açık seçik karşıya alıyor.

Sonra örneğin, savaş gibi konularda taraf oldu işçi sınıfı. Sözüm ona toplu sözleşme uyuşmazlığı, onun için eylem yapılıyor, ama sürekli savaşa karşı sloganlar bağırılıyor. Bu, büyük bir kararlılıkla ortaya çıktı.

Yalnızca onlar da değil, grev yasağına giren linyit işletmeleri de (Yatağan, Soma, Tunçbilek) greve hazırlanıyorlar. Grev yasağı içindeler, ama sendika başkanı grev yapacağız diyor. O kadar yüksek bir kararlılık var ki tabanda, artık yasa dinlenmiyor. Zaten bunları burjuvazi de gördü, Ankara'ya gelirlerse hükümet yıkılır dedi. İnönü, "iç savaş tehlikesi vardır" dedi. Ankara'ya çoğalarak geliyorlardı. İşçilerin Mengen'den geri dönmeleri iç savaşın eşiğinden dönmek gibi birşey oldu.

Geçenlerde *Tercüman* gazetesi, on yılın en büyük grev rakamı diye bir haber yazdı. Aslında on yılın değil, Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en büyük rekoru kırıldı, hem de öyle bir rekor ki, grafik yapılsa gazete sayfalarına sığmaz.

1980'de grevci işçi sayısı açısından iki rakam verilir. Biri 59 bin, biri 80 bin. Çeşitli kaynaklarda çeşitli rakamlar var, hangisinin doğru olduğu bir yana, biz 80 bini doğru kabul edelim. 31 Aralık 1990'dan önce greve çıkmış işçi sayısı 150-160 binin üstündeydi. Bu rakam, devrimci durumun grevci işçi sayısı açısından en yüksek yılındaki rakamın iki mislidir.

İşçi sınıfında nitelik değişimi olmuştur. İşçi sınıfı, yıllardır, adım adım ilerliyor, ama bu adımların yarattığı birikimle, eylemleriyle, aynı zamanda kendisi de bir nitelik sıçraması geçiriyor. Bu nitelik sıçramasını Şükran Ketenci'nin yazılarından da izleyebiliriz. Şükran Ketenci ekim ayında, toplu sözleşme yaklaşıyor diye, *Cumhuriyet* adına bir dizi röportaj yapmak üzere Zonguldak'a gitti. Gördüğü manzara karşısında dili değişti. O günden bu yana yazdığı hemen her yazıda, işçi sınıfı artık başkadır, kapılar arkasında sendika yöneticileriyle uyduruk toplu sözleşmeler bağlayamazsınız, ayağınızı ona göre denk alın diye mesaj veriyor.

Gerçekten de bu nitelik sıçramasıyla işçi sınıfı artık başkadır. Yıllardır küçük küçük nitelik sıçramaları geçirdi ama 1990 yılında geçirdiği çok büyük bir sıçramadır. Ve şunu diyebiliriz ki, artık 1991'de işçi sınıfı başka bir işçi sınıfıdır. Bundan önce de, örneğin, Netaş grevi oldu, o da bir nitelik sıçramasıydı. Çeşitli grevler, eylemler, 1989 bahar eylemleri, bunların hepsi birer nitelik sıçramasıydı. Ama onların da birikimine dayanarak, 1990 sonunda olan nitelik sıçraması gerçekten farklıdır, düzey sıçraması vardır.

Şu an, işçi sınıfı, kendiliğinden olarak gelinebilecek bilinç düzeyinin en ilerisindedir. Dışarıdan fazla bir etki olmadan, komünist öncülük olmadan bu eylemleri yapıyor. "İşçiler birleşin iktidara yerleşin" Zonguldak'ın en önemli sloganlarından biri oldu. Toplu sözleşme pazarlığı mı bu şimdi? 1990 yılının hemen hemen bütün eylemlerinde bu slogan vardı.

2 Aralık tarihli *Cumhuriyet*'te madencilerle yapılmış bir röportaj vardı. Röportaj, akıllar durdurucu koşullar altında çalışan işçilerin öğrenme çabasını çok güzel yansıtıyordu. Üniversitelilere, mühendislere, hele ki ilericiyseler, ihtiyaç duysalar bile, sırf biz bilinçlenmeyelim diye yol verdiler, ama, buradaki hayatın bizim için bir üniversite olduğunu hesaba katmadılar diyor işçiler. Kendi eğitimleri için, ilgi duydukları konularda, gazete kupürlerini kesip, dosyalayıp sakladıklarını söylüyorlar.

Küçük burjuva sollarının ağzından da işçi sınıfındaki değişmeleri anlamak mümkün. Örneğin, *Emek Dünyası* Zonguldak işçileri için *Cumhuriyet* gazetesine bir ilan verdi. Mesajda, "işçi sınıfımız kendi çıkarları için mücadele etmeyi öğreniyor" deniyor. Onlar işçi sınıfının devasa bir güç olduğunu, korkunç bir ilerleme kaydetmiş olduğunu yeni öğreniyorlar, onun için ukalaca "öğreniyor" diye konuşuyorlar ama, bu da birşeyi gösteriyor. İşçi sınıfına sırtını dönmüş, bugüne kadar işçi sınıfını kendisi için sınıf bile saymamış küçük burjuva sollar bile böyle diyorsa bu sınıf büyük bir değişim geçirmiş demektir.

Bir özellik olarak da şu söylenebilir: Türkiye'de, bir işçi denen kesim var, bir de gerçekte işçi olup da işçi sayılmayan kesim var. Devlet bunları birbirine düşürmek için çok uğraştı. Memur katsayısı artarsa işçilere az ücret verilir, işçi ücretleri artarsa memur ücretleri düşer türünden birbirine düşürücü kamalar sokmaya çalıştı. Ama buna rağmen, 1990 yılına bakıyoruz, memur sendikalaşması adı altında, memur işçilerin de mücadelesi yaygınlaştı ve iki taraflı olarak devletin bu oyunlarına gelinmedi. Memur işçiler, biz de sendikalaşmak istiyoruz dediler. Birbirleriyle dayanışma içinde eylemler yaptılar.

İşçi sınıfının yeni kesimleri de artık mücadeleye giriyor. 1990 yılının eylemlerinin böyle de bir özelliği var.

Son yılların işçi eylemlerinin, özellikle de son yılın ve 1991'e girerkenki eylemlerin durumu göstermiştir ki, Türkiye'de 90'lar işçi yılları olacaktır. Bu bir kehanet değil, geçmiş yılların yükselen eğrisinin geleceğe tuttuğu aynadan görünendir.

Mesude Yenidünya



Dev işçi

Düş değil bu, hayal değil,
ha hay be;
Onbinlerce işçim kalktı yürüdü,
Kokuşmuş düzene sahip çıkanın
Alnının çatına baktı yürüdü.

Yeter demek için patron kâna
Dev adımlar selam yazdı yarına,
İşbaşından cadde ortalarına
Kükreyen sel gibi aktı yürüdü.

Nasırlı elinde gürz gibi kini
Güneş tepesinde kızıl bir sini
Sağır beyinlere ayak sesini,
Paslı çivi gibi çaktı, yürüdü.

Kaldırdı başını doğruldu beli
Kovandan boşanan o arı seli,
Önüne dikilen her bir engeli
Vurdu omuzunu, yıktı yürüdü.

Kendi kavgasını kendisi seçen
Alnının terini su diye içen
Kıyıda köşede eline geçen
Demiri iki kat büktü, yürüdü.

Çıplak ayaklısı yanık döşlüsü
İşten atılmışı, keser dişlisi
Sakatı, hastası, genci, yaşlısı,
İninden dışarı çıktı, yürüdü.

Kızıla dönüştü rengi sarının
Müjde yeli esiyordu yarının,
Şiş göbekli parababalarının
Dişini ağzından söktü, yürüdü.

Hak almaya adamıştı özünü,
Görmeye değerdi o sert yüzünü,
Yıllar yılı kapatırmış gözünü,
İki ateş gibi yaktı yürüdü.

Aşık İhsani

Kahraman maden işçileri, kahraman Zonguldak haykırıyordu:"su verilmiş çelik gibiyiz"

"Ölüm olsa sonumuz, iktidardır yolumuz"

İşçi sınıfının disipliniyle geri dönmeye rıza gösteren, şimdi yeni yeni sınıf savaşları için nefes toplayan, kazanlarında öfke kaynatan şanlı Zonguldak madencilerine selam olsun. Ellerindeki kazma ağır silah, başlarındaki öncü komünist partisi olsun!

Mercan Köklü

İşçi sınıfımızın Zonguldak madenci tümenlerinin bir buçuk aydır sürdürdüğü grevin, grev sırasında yapılan çok sayıda miting ve yürüyüşün, son olarak da Ankara yürüyüşünün en çok dikkati çeken yönlerinden biri de, sloganları oldu. Burjuvazi, madencilerin sloganlarındaki zenginlik ve çeşitliliği, onların her somut durumda slogan üreten yaratıcılıklarını şaşkınlıkla izlerken, işçi sınıfımızın öteki müfrezeleri, aktif kavgaya çıktıklarında yapmaları gerekenler konusunda önemli dersler edindiler.

Madencilerin sloganları, milyonlarda yankı yaptı

Sloganlar, herhangi bir konuda olumlu ya da olumsuz görüş ve tutumları, izlenen çizgiyi, varsa istemleri olabildiğince kısa biçimde, birkaç sözcükle anlatmaya yararlar. Atılan sloganın başarısı, etkilemeyi hedeflediği kesimde ne denli güçlü yankı yaptığı ve benimsendiğiyle ve onları kendi içeriği doğrultusunda ne denli ajite edip harekete geçirebildiğiyle ölçülür.

Bu açıdan değerlendirildiğinde, madencilerin sloganları, onların istem ve hedeflerini, coşku ve kararlılıklarını, tüm emekçilerin düzene öfke ve tepkisini yansıtmada, somut durumlarla bağlanmada ve işçi sınıfının onbinlerce neferini harekete geçirip militan eylemlere yöneltmede başarılı oldu. İktidara karşı güçlü bir çıkış yapan madencilerin tüm toplumun sempatisini ve desteğini kazanmasında önemli payı oldu.

Madenciler greviyle ortaya çıkan sloganlar o kadar çok ki, tümüne burada yer vermek olanaksızdır. Yine de, içerikleriyle öne çıkan bazı sloganların ele aldıkları konulara göre alt alta sıralanması, Türkiye işçi sınıfının erişmiş olduğu düzeyin çarpıcılığını hemen ortaya koymaktadır.

Sırayla bakalım.

Toplu sözleşmelerinin devletin işveren sendikasınca bir türlü sonuçlandırılmaması üzerine 1990 Kasım ayı sonunda greve çıkan Zonguldak madencileri, yürüttükleri ekonomik-demokratik haklar mücadelelesinin haklılığını şu sloganlarla haykırdılar:

– Karnım aç gözüm tok babam grevde, hakkımızı almaya geldik
– İşçiyiz haklıyız
– Haklıyız güçlüyüz, direneceğiz, kazanacağız

İnsanca yaşayabilecek bir ücret düzeyi için kavga veren madenciler, burjuvazinin Zonguldak madenlerinin kapatılmasına ilişkin açıklamalarına şu yanıtları vermekte gecikmediler:

– Ocaklar batıyor, iktidar yatıyor
– Maden ocakları mezar değildir
– Madenler bizimdir, kapatılamaz

İşveren sendikasının yetkililerinden cumhurbaşkanına dek devletin en üst kademe yöneticilerinin hemen hepsinin müdahale ettiği toplu sözleşme görüşmelerinde, madenciler, iktidarın sahtekarlıklarına duydukları tepkiyi, son 10 yılda ellerinden alınan hakları geri almaya yönelik mücadele kararlılıklarını şöyle dile getirdiler:

– Çaldınız çırptınız 10 yılda ne yaptınız
– Başbakan Akbulut yalan söylüyor, çarptık böldük hesap tutmuyor
– Akbulut çiçeğe niye sarıldın, vermeyecektin niye çağırdın
– En büyük eşek Cemil Çiçek
– Madencinin (işçilerin) onuru iktidarı yenecek
– Zafer bizimdir, bizim olacak
– Ölmek var, dönmek yok
– Gemileri yaktık geri dönüş yok
– Taslaktan taviz vermeyeceğiz
– Su verilmiş çelik gibiyiz
– Yağmur yağsa da, kıyamet kopsa da direneceğiz
– Yağmur çamur demeyiz, yolumuzdan dönmeyiz
– Direniş bitmedi, bitmeyecek
– Zonguldak ANAP'a mezar olacak

Toplu sözleşme görüşmeleri sürdürülürken, burjuvazi elinin altındaki radyo-TV'yi madenci aleyhtarı propagandanın aracı yapmaya kalkınca, madenciler haklı olarak öfkelendiler. Bu, sloganlarda şöyle yansıdı:

– Halkımız, iktidar yalan söylüyor
– Satılmış TRT doğru söylesin
– Akbulut işçiyi susturamazsın
– TRT onların, meydanlar bizim

"Çankaya'nın şişmanı işçilerin düşmanı"

Devlet-tekelci kapitalizmi altında sınıf mücadelesini ele alırken Lenin, "fabrikada her çatışma işçileri *zorunlu olarak* yasalarla ve devlet otoritesinin temsilcileriyle çatışmaya sokar" diyordu. (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İng. basım, c.2 s.115) Bu, Zonguldak işçilerinin grevi sırasında bir kez daha doğrulandı. Madenciler, Çiçek'lerin Akbulut'ların Özal'ların sözleşme süreci sırasındaki müdahaleleriyle, asıl muhataplarının Kamu- Sen değil, burjuva iktidar, dahası devlet olduğunu gördüler. Kavgalarını bu doğrultuya yöneltmekte gecikmediler:

– Ankara'nın yolu taştan, Özal sen çıkardın bizi baştan
– Çankaya şaşırdı, sabrımızı taşırdı
– Akbulut, işçiyi korkutamazsın
– Özal'a taviz vermeyiz, vermeyeceğiz
– Çankaya'nın şişmanı, işçilerin düşmanı
– İşçiler atakta, Çankaya batakta
– İşçiler Özal'dan hesap soracak
– Alçaklara kar yağıyor üşümedin mi, sen bu işin sonunu düşünmedin mi

Bu sloganlarda kimi zaman Özal, kimi zaman Çankaya ya da "Çankaya'nın şişmanı" olarak sembolize edilen, işçi sınıfına düşman güç, *burjuvazi ve onun devletidir*. İşçi sınıfımız, bu sloganlarla, tüm burjuva sınıfının en utanmaz, en pervasız, en açgözlü çıkar ve istemlerinin, devletin en üst yöneticisi olan Özal'da ve onun izlediği çizgide billurlaştığını tüm topluma gösterdi, ona meydan okudu.

Hükümetin, Türk-İş'in 3 Ocak'ta yapmaya karar verdiği 1 günlük işe gitmeme eylemini "yasadışı" ilan etmesi, tehditler ve DGM soruşturmalarıyla engellemeye çalışması karşısında madencilerin yükselttikleri gür ses, bu meydan okumanın bir ifadesi oldu:

– Tehditten korkmayız, 3 Ocak'ta buradayız

Yılan hikayesine dönen sözleşmenin bir an önce bağlanmasını isteyen madenciler, gözlerini Ankara'ya, "Çankaya"ya dikmişlerdi. Madenciler, işçi sınıfının çıkarlarını koruyabilmenin doğru yolunun burjuvazinin üstüne üstüne gitmek olduğunu düşünüyorlardı. Bu nedenle topluca, o sıra Abant'ta bulunan Akbulut'un yanına, dahası asıl sorumlu tuttukları "Çankaya"ya" gitmeye karar verdiler. Burjuvazinin yiyiciliğini "Abant'ta viski, Çankaya'da çay içeceğiz" sloganıyla ifade ederken, yürüyüşün tarihini 4 Ocak olarak belirlediler.

Madencilerin grevi, 3 Ocak "işe gitmeme eylemi" ve 4 Ocak Ankara Yürüyüşü ile birlikte değerlendirildiği zaman, Türkiye işçi sınıfının 15-16 Haziran ayaklanmasından bu yana yarattığı en ileri sendikal siyaset düzeyini temsil ediyor. Sloganları da, bu düzeyle uyumlu derin siyasal içerik taşıdı, "ölümüne" militan bir tutumu yansıttı:

– Doksanbir 4 Ocak, hesap günü olacak
– Dört Ocak'ta yürürüz, Çankaya'yı görürüz
– Dört Ocak'ta yürüyeceğiz, haklı kimmiş göreceğiz
– Hazırol Çankaya, geliyoruz Ankara
– Yolumuz Ankara, *hedefimiz* Çankaya
– Ankara'ya gideceğiz, *hesap* soracağız

Yolumuz Ankara, hedefimiz Çankaya

Dört Ocak günü madencileri Ankara'ya götürecek olan otobüsler devletin müdahalesiyle Zonguldak'a sokulmayınca, madencinin öfkesi, patlaması zaptedilemeyecek bir yanardağa dönüştü. Yalnızca madenciler değil, yalnızca madenci aileleri değil, koca Zonguldak ili, işçi sınıfının Zonguldak tümenleri, Ankara'ya yürüyerek gitmeye karar verdi.

Zonguldak merkezinden yola çıkan 40 küsur bin, 10-20 kilometre sonra 100 bine büyüdü. Yol boyu durup dinlenmeden, kadınerkek demeden işçinin gür sesiyle haykırdıkları sloganlar, işçi sınıfının burjuvaziden yaptığı haksızlıkların *hesabını sorma* kararlılığını yansıtıyordu:

– Akbulut, Zonguldak'tan geliyor kara bulut
– Akbulut, Çankaya, bekle geliyoruz
– Çankaya'nın şişmanı, işçilerin düşmanı
– Bir kara, iki kara, üç kara, dört kara... Geliyoruz Ankara
– Geliyoruz zincirleri kıra kıra hey, iktidarın kafasına vura vura hey
– Bir ocak, iki ocak, üç ocak, dört ocak... Zafer bizim olacak

Birkaç bin kişilik bir yürüyüş beklerken, yüzbinlik - hem de geçtiği yerde daha da büyüyen - bir halk topluluğunun öfkeli, militan eylemiyle karşılaşan burjuvazi, uzun yıllardan beri ilk kez, dehşetli korktu. Paniğe kapıldı. Ankara'nın dağını taşını, Ankara-Zonguldak yolunu, polis panzerleri ve çevik kuvvetler, helikopterler, barikatlar, dikenli teller, çivili engeller, ormanlar içine gizlenmiş jandarma ve komando alayları, taburları ile "güvence" altına almaya çalıştı. Mengen'in ilerisindeki E5 kavşağından Ankara'ya dek her 10 kilometrede bir barikat kurdu. Burjuvazinin duyduğu korkuyu varın siz tahmin edin!

Bu, işçinin öfkesini daha da kamçıladı. Şu sloganlara bakın:

– Yolumuz Ankara, derde düştü Çankaya
– İşçi yürüyecek, Çankaya titreyecek
– Ölüm olsa sonumuz, Ankara'dır yolumuz
– Yağmur yağsa da, kıyamet kopsa da yürüyeceğiz
– Dönmemek için ölümüne yemin ettik
– Çankaya Özal'a mezar olacak
– Yar saçların lüle lüle, Özal sana güle güle

R.Yürükoğlu yoldaş, ilk kez Şubat 1978'de yayınlanan *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye* kitabında "ekonomik savaşımın giderek siyasal öz kazanması" olgusunu açıklarken şöyle diyordu:

> "Kapitalist işletmeler kendi aralarında ve devletle bütünleştikçe, işçilerin çıkışlarının giderek artan oranda tekelcilerle ve onun devletiyle çatışacağı açıktır... *Komintern* programında şöyle deniyor: 'Bu koşullar altında proletaryanın önemlice her eylemi, devlet erkine karşı bir eylem durumunu alır, yani siyasal hareket olur.' " (R.Yürükoğlu, *Emperyalizmin Zayıf Halkası*, İşçinin Sesi Yayınları, 5. basım, Mart 1980, s.100-101)

İşte, madencilerin sloganlarının yansıttığı en önemli noktalardan biri bu, işçi hareketinin yüksek "siyasal" düzeyi oldu. "Ankara'ya yürümek" burjuvazinin üstüne yürümekti. "Çankaya", siyasal iktidarı, *devleti* temsil eden birer semboldü. "Çankaya'yı mezar etmek" sözü, güçlü sınıf sezileriyle madencilerin, işçi sınıfının burjuvaziyi tarihin çöplüğüne savurma görevine ne derece yakın düştüğünü anlatıyordu. Kimi yarım aydın "sol" çevrelerin "kendiliğinden sınıf" yakıştırması yaptığı işçi sınıfımızın, sendikal siyaset düzeyinde de



YARININ DESTANINDAN II

Barikat dikmişler, hem de
Kardeşimi karşıma nöbetçi.
Asker! Hey asker!
Olur mu böyle olur mu diyeceğim şimdi
Kardeş kardeşi vurur mu diyeceksin yarın sen
Asker, heyyy asker! Ah bir bilsen,
Ardımda yüzbinler yüzbinler karşına geleceğim,
Çekicimi kaldırıp
Teslim ol, bize katıl diyeceğim.
Ah asker, kardeşimsin köylümsün
Yer ben iken göğümsün
Namluyu indirmemişsen eğer gezdeyse gözün
Hele ki tetik basarsa parmak
"Beynini düşmana emanet etmiş
kardeşi neyleyim" diyeceğim
Belki ilk ben öleceğim, ancak
Sesimi milyonlar duyacak,
Mutlaka cesedine basarak
Seni aşarak erke koşacak.
Barikat dikmişler karşıma,
hem de kardeşimi nöbetçi.
Kusura kalma, demedi deme şimdi
Benim adım madenci, işçi!

Mercan Köklü

olsa, ne ileri bir konumda olduğunu bundan daha güzel yansıtacak örnek az bulunur.

Madenciler, hem, kendi eylemlerini yasadışı ilan ederek durdurmaya çabalayan burjuvaziye, şehirlerarası karayolunda yürümenin Türkiye'nin güdük burjuva yasalarına bile hiçbir aykırılığı olmadığını belirterek, hukuk dersi veriyorlardı. Hem de, "hükümet, sen yasal değilsin" sloganıyla asıl yasadışı olanın burjuva iktidar olduğunu haykırıyorlardı.

Ankara Yürüyüşü'nde haykırılan "vur vur inlesin, Çankaya titresin" sloganı, tüm işçi sınıfının, tüm halkın istemini yansıttı. Madenciler, ülke çapındaki yaygın sempatiyi, bunu militanca söyleyip gerçekleştirme niyetinde olduklarını eylem içinde gösterdikleri için topladılar. Tüm toplumsal muhalefeti, Zonguldak'ta olduğu gibi, proletaryanın hegemonyası altında toplama yolundaydılar. Madenciler, demokrasi mücadelesinin öncü müfrezesi olmuşlardı. Sloganlar bunu anlatıyordu:

- Zonguldak işçisi, demokrasi bekçisi
- Demokrasi dersi veriyoruz
- Demokrasi yolumuz, ölüm olsa sonumuz

Demokrasi mücadelesinin bir yönü de emperyalist savaşa karşı çıkmak, burjuva parlamentosunda, onun yürütme organlarında yapılan sahtekarlıkları sergilemek, tüm halkın nesnel çıkarının sınıf savaşını yükseltmekte yattığını gösterebilmektir. Madencilerin sloganları, bu yönde de öğretici oldu. Toplumun gerçekten savaş karşıtı, gerçekten demokrat tek sınıfının işçi sınıfı olduğu gerçeğini tüm halka bir kez daha gösterdi:

- Yetkisiz bakanlar, boşa imza attılar
- Özal savaşa, madenciler barışa
- Savaşlar olmasın, insanlar ölmesin
- Savaşa hayır, savaş isteyen Özal'a hayır
- Madencinin savaşı Özal ile olacak

Madenciler, Mengen'i E5'e bağlayan yolda burjuvazinin binlerce jandarma, komando ve polisinin kurduğu barikatları, "ölmedik ölmeyiz, yolumuzdan dönmeyiz", "tüneli kapatırlarsa dağlardan gideriz", "düşman değil burada bir vilayet var", "şaşkın, şişman, Zonguldak'a düşman" sloganlarıyla karşıladılar. Burjuvazinin ordusunu, Filistin halkına azgınca saldıran İsrail ordusuyla karşılaştırarak, "burası Türkiye İsrail değil" dediler. "Olur mu böyle olur mu, kardeş kardeşi vurur mu" nakaratlarına sarılanlar oldu, ama çoğu madenci, bunu "vız gelir böyle şeyler bize, vız" sözleriyle karşıladı. Polislere dönüp "sizi de biz kurtaracağız" demeyi de ihmal etmediler. Burjuvazinin binlerce "güvenlik" gücünü böyle karşılayan işçi sınıfı tümenlerinin şu iki sloganı, anlayan için çok şey anlatıyor: "En büyük asker, *bizim* asker" ve "Türkiye *bizim*, onların değil!"

Yalnızca sendika lideri "geri döneceğiz" dediği için, işçi sınıfının disipliniyle geri dönmeye rıza gösteren, şimdi yeni yeni sınıf savaşları için nefes toplayan, kazanlarında öfke kaynatan şanlı Zonguldak madencilerine selam olsun.

Ellerindeki kazma ağır silah, başlarındaki öncü komünist partisi olsun!



Burjuvanın polisine, ordusuna karşı militanca, en öndeydiler!

Kadınlar! Bizim sınıfın kadınları!..

Lenin'in bir sözü var, şöyle diyor:

> "Proletarya, salon toplantılarında yapılan konuşmalarda, legal derneklerde, üniversite duvarları içinde, temsilci kurumların kürsülerinde üstünlüğü çoğu kez burjuva demokratlara kaptırır. Ancak, yığınların ciddi ve büyük devrimci savaşımında üstünlüğü hiçbir zaman vermez ve vermeyecektir!" (Lenin, "Öğrenci Hareketi ve Şimdiki Siyasal Durum", 1908)

Bu sözün Türkiye işçi sınıfı ve onun kadın üyeleri için de ne denli geçerli olduğunu, işçi sınıfımızın Zonguldak madenci tümenlerinin son grev ve yürüyüşlerinde bir kez daha gördük.

Zonguldak'ta greve çıkan 48 bin işçi değildi. Madenci eşleri ve maden işletmesinin kadın işçileriyle, madenci çocuklarıyla 100 bini çok aşan insan greve çıktı. Bu nedenle, "Zonguldak madencileri" sözünün yerine, "işçi *sınıfının* madenci tümenleri" sözünü kullanmak daha doğrudur. Kavganın yarısı kadınlardır!

Kasım sonunda TTK grevinin başlamasından bu yana, tüm Türkiye kamuoyunun ilgisini çeken en önemli konulardan biri, grev ve gösterilere, yürüyüşlere kadınların yüksek, aktif, militan katılımıdır.

Mücadelenin bugünkü başarısının bir kilidi de - kesinlikle söylenmelidir ki - kadınlardır!

Her sabah erkenden kalkarak, ev ev dolaşarak, madenci olsun olmasın konu komşuyu örgütleyen, caddelerde yüreklerinden kopan gür sloganlarla yeri göğü inleten, kadınlardı. Sınıf savaşının hem cephesinde hem de cephe gerisinde, ödünsüz militan mücadele veren güç, kadınlardı. "Hasta olmaya hakkımız yok, yağmur yağsa da kıyamet kopsa da yürüyeceğiz" sloganını haykıran, "ölmek var dönmek yok"u ilan eden militan ses, sınıfın kadınlarının sesiydi. "Ancak hükümeti pes ettirirsek insanca yaşama ücreti alabileceğiz" diyerek, savaşın hattını çizenler, onlardı. "Bugün burası yarın Ankara", "hedefimiz Çankaya" diye haykıranlar, bizim sınıfın kadınlarıydı. Ankara Yürüyüşü'ne "kadınların katılmaması" sözünü bile ettirmeyen, "ölüm olsa sonumuz, Ankara'dır yolumuz" haykırışları en gür onların ağzından çıkıyordu.

Kadınların Mengen'den geri dönmesi önerisine en şiddetle karşı çıkanlar onlardı. İşçi disiplinini bozmadan, çok haklı bir gerekçe ile geliyorlardı sendika yöneticilerinin önüne: "Olmaz başkan, dönüş yok! Sonra kadınlarınızı korkuttuk, derler! Gemileri yaktık, dönüş yok!"

Polis-ordu provokasyonları yoğunlaştıkça ortamın gerilimi artmıştı. Burjuvanın barikat diye kullandığı dozerlere elleriyle yapışıp, ayrılmayız diye diretenler, yine kadınlardı. Söyledikleri, ordu hakkında bazı önyargılar taşısa da, son çözümlemede, sınıfın mücadele kararlılığının yansımasından, hakkını elde etmek için "ölümü bile göze almış" olmasının ifadesinden başka birşey değildi:

> "Buradan ayrılmayız. Geri dönmek yok. Nereye geri döneceğiz? Niçin yürümüyoruz? Biz düşman değiliz ki ateş açsınlar... *Böyle yaşamaktansa ateş açsınlar ölelim!*"

Burjuvazi, korkmasın da ne yapsın! Sınıfımızın kahraman kadınları da geliyor.

Salih Can

Memleketimden İnsan Manzaraları'ndan

Onlar ki toprakta karınca
suda balık
havada kuş kadar
çokturlar
korkak
cesur
cahil
hakim
ve çocukturlar
ve kahreden
yaratan ki onlardır,
destanımızda yalnız onların maceraları vardır.
Onlar ki uyup hainin iğvasına
sancaklarını elden yere düşürürler
ve düşmanı meydanda koyup
kaçarlar evlerine
ve onlar ki bir nice mürtede hançer üşürürler
ve yeşil bir ağaç gibi gülen
ve mevsimsiz ağlayan
ve ana avrat küfreden ki onlardır
destanımızda yalnız onların maceraları vardır.

Demir
kömür
ve şeker
ve kırmızı bakır
ve mensucat
ve sevda ve zulüm ve hayat
ve bilcümle sanayi kollarının
ve gökyüzü
ve sahra
ve mavi okyanus
ve kederli nehir yollarının
sürülmüş toprağın ve şehirlerin bahtı
bir şafak vakti değişmiş olur,
bir şafak vakti, karanlığın kenarından
onlar ağır ellerini toprağa basıp
doğruldukları zaman.

Nazım Hikmet

Zonguldak madencileri, 1991'e bir destan yaratarak girdiler

Zonguldak Destanı'ndan

Burjuvazi, yürüyen işçilerin Ankara'ya varmasından ölesiye korktu. Korkusunda haklıydı. 80 bin işçiyle başlayan yürüyüş, Mengen'e gelmeden 100 bin olmuştu. Ankara'ya varana kadar bu rakamın büyüyeceği açıktı. Ve öyle bir insan selinin karşısında durabilmeleri imkansızlaşırdı.

Bu destanın birçok güzel yanları, öğrenilecek, dersler çıkarılacak yanları vardır. Ben bu yazımda Ankara'ya yürüyüş sırasında geçen olaylar üzerinde duracağım.

Maden işçileri, eşleriyle beraber 4 Ocak Cuma günü sabahtan yürüyüşe çıkıyorlar. Yaklaşık 30 km. büyük bir disiplin içinde yürüyorlar. Otobüslerin engellenmesi üzerine, Genel Maden-İş sendikasının Ankara'ya kadar yürüyerek gitme kararına, hastalar bile katılıyor. Hastalar yürüyüş ilerledikten sonra, zorla geri gönderilebiliyor.

Yürüyüş sırasında geçtikleri her yerden, işçilere çok büyük destek geliyor, köylerden ekmek, yiyecek, battaniye geliyor. İkinci gün katılım daha da büyüyor. Arkalarından yüzlerce, gazetelerin yazdığına göre 350 araç takip ediyor.

Özellikle Mengen'de kaldıkları süre içinde, soğuğa aldırmadan yürüyen işçilere halktan çok büyük destek geliyor. İşçiler, barikatla karşılaştıktan sonra, destek Zonguldak'tan da geliyor, Zonguldak'tan bir sürü araç, barikata, Mengen'e doğru yola çıkıyor. 100 binin üzerinde insan oraya birikiyor. Barikata geliniyor, barikatın 100 metre gerisinde duruyorlar işçiler.

Genel Maden-İş sendikası başkanı Denizer barikata ilerliyor, orada askeri görevlilerle, biz askerle çatışma istemiyoruz diye konuşuyor. Olası bir duruma karşı çalıların arasına bile asker gizlemişler. Fakat işçi hiçbir şeyi tınmıyor, hareket yok, hatta *Cumhuriyet* gazetesinin haberine göre, orada işçilerle askerler yemeklerini paylaşıyorlar.

Denizer, Bolu'da Akbulut'la görüşüyor. Bir sonuç alamayınca Mengen'e geri geliyor.

İlk önce kadınları bir düğün salonuna topluyor, geri dönmenizi istiyorum şeklinde konuşma yapıyor. Bu engelleme çabaları karşısında kadınlar, "ölmek var dönmek yok" diye slogan atıyorlar. Bunun üzerine fazla üstlerine gitmiyor. Yardımcısı bunu açıkça söyledi: "Kadınlar dövecek diye korktuk, onun için fazla üzerlerine gidemedik." Başından beri korkusuzca öfke saçan kadınlar dönmek istemediklerini haykırıyorlar. Barikatı, Mengen'le Eskiçağ denilen bir köprünün üzerine kuruyorlar. Aşırı derecede bir önlem var. Mengen'de iki köprü var, birinci köprüye barikat kuruyorlar, iki tane dozer koyuyorlar. İkinci köprüye de olası bir durum için tel hazırlamışlar.

O sırada 200 kadar işçi barikata yaklaşıyor, bunları polis topluyor. Sendikacıların önerisiyle işçiler barikattan 3 km. kadar geri çekiliyorlar.

Bu arada Mengen'le bütün bağlantılar kesiliyor. Mengen'e giriş çıkış, tali yollar vb. hepsi kapatılıyor. Kızılay'dan battaniye gönderiliyor, fakat bunlar ulaşmıyor. Mengen Belediyesi, bunları ulaştırmıyor.

O arada Denizer dünyadan ve Türkiyeli halktan yardım bekliyoruz diye bir açıklama yapıyor. İşçiler, 40 km.lik bir alan içinde geceliyorlar. Geceyi, kadınlar ve hastalar evlerde, erkeklerin kimisi sokaklarda dolaşarak, kimisi köy odasında sabahlayarak geçiriyor Mengen'de.

200 işçiyi devlet DGM'ye sevkediyor. Sendikanın, askerle çatışmayacağız, demokratik hakkımızı kullanıyoruz açıklaması ile, hükümetin "geri dönüş olursa, görüşme olur" açıklaması sonucunda işçiler görüşme olması için sendikanın kararına uyuyorlar, geri dönüyorlar.

Bir kısmı Ankara'ya gidiş için destek olarak gelen traktör, minibüs, TIR kamyonları ile, bir kısmı yürüyerek dönüyor.

İşçiler "hakkımızı alıncaya kadar direneceğiz, istediğimizi vermezlerse direniş devam eder" diyorlar.

Burjuvazi, yürüyen bu işçilerin Ankara'ya varmasından ölesiye korktu. Korkusunda da haklıydı. Bir kere 80 binle başlayan yürüyüş, daha Mengene'e gelmeden 100 bin olmuştu. Ankara'ya varana kadar bu rakamın büyüyeceği açıktı. Ve öyle bir insan selinin karşısında durabilmelerine imkan kalmazdı. Bu yüzden, Ankara'ya varmadan bu işi bitirmeye, destek vermek için diğer bölgelerden yola çıkanları başından engellemeye özel dikkat etti.

Ankara'ya panzerlerle duvar ördüler. İşçi olan kimseyi Ankara'ya almadılar.

Diyarbakır'dan, Zonguldak işçilerine destek vermek amacıyla otobüse binen işçiler, geri çevrildi. İzmir'den yola çıkan otobüsler, İzmir çıkışında durdurulup, geri çevrildi.

Zonguldak işçilerinin eylemlerinin siyasi bir eylem olduğunu herkes görüyor. İnönü, "bu, artık ücret meselesi değil, siyasi amaca dönüştü" diye açıkça söylüyor. Televizyonda da durum çok ilginç oldu. Önceleri hiç konu yapmamaya çalışıyorlardı. Fakat en sonunda bir madenci işçi ile röportaj yaptılar. Star 1'deki röportajda işçi, Yağcı'lar dahil, yürüyen burjuva siyasetçilerine hiç değer vermediklerini açık açık söyledi. "Bunlar bizimle göstermelik olarak yürüyorlar, akşam olunca sıcak yataklarında yatıyorlar" dedi.



Zonguldak destanını yaratanlara toplumda büyük bir sempati ile bakılıyor. Nereye gidilse, Zonguldak konuşuluyor. 100 bin insanın yiyecek örgütlenmesi bile kendi başına büyük örgütlenme. Traktörlerle ekmekler, meyvalar taşındı. Halktan dayanışmalar kendiliğinden fışkırdı. İşçilerle yemeklerini paylaşan askerler oldu.

İşçiyi yatıştırmak, hükümetle arasını bulmak için yarışanlar oldu. Doğrusu İnönü'yle Şevket Yılmaz epey yarıştılar. Denizer, "işçi sınıfının önündeki en büyük engellerden biri Şevket Yılmaz" dedi.

Eski Türk-İş genel başkanı Halil Tunç'un dediği gibi, "Zonguldak yürüyüşü bir halk hareketine dönüşme görünümü verdi".

Zonguldak işçisi, bu destanı burada bırakmayacak. Destan dilden dile yayılacak.

Selam olsun Türkiye işçi sınıfına!

Nihat Öz, İzmit

İşçi sınıfı hareketinin mesajına dikkat edelim

Burjuvazi için çanlar çalıyor

1980 sonrasında, işçi sınıfı hareketindeki kabarış Netaş greviyle başlamış, İstanbul belediye işçilerinin greviyle artmış ve böylece bugünlerin mesajı verilmişti. Tabii, verilen bu mesajı herkes anlayamadı. Hatta bazı sollar hâlâ işçi sınıfının geriliğinden, onun pasifliğinden dem vuruyorlardı.

Bizler ise, *İşçinin Sesi*'nin sayfalarından başlayarak şöyle sesleniyorduk: "1990 işçi sınıfının yılı olacaktır." Bunun ne kadar doğru bir tahlil olduğunu dört bir yana yayılan grevler ve en son olarak Zonguldak maden işçisinin inatçı kavgası gösterdi.

Yukarıda olayların verdiği mesajdan söz etmiştim. Neydi bu mesaj? Bugün Türkiye hangi konumda ki, bu şekilde konuşabiliyoruz? Bugün yönetenler eskisi gibi yönetemez, yönetilenlerin de yönetilmek istememekte oluşlarının belirtileri giderek artıyor. Buna bağlı olarak da işçi sınıfı hareketinin yükseldiği, toplumsal muhalefetin arttığı, sınıfların kavgaya tutuştuğu bir dönemin başlangıcındayız. Yani uzun lafın kısası, nesnel öge kendini tamamlamak üzeredir.

Şimdi gelelim esas konuya. Yoldaşlar, bizler çok iyi biliyoruz ki Türkiye, devrimci durumlar yaşadı ve kapitalizm varoldukça da belli dönemlerde yaşamaya mecburdur. Fakat bizler, daha çok devrimci durumlar yaşayacağız diye kavgayı gevşek mi tutacağız? Hayır, yüzbin kere hayır! Biz komünistler geçmişte yaşanan acı tecrübelerden ders çıkarmalı, onların detayına inmeliyiz.

Türkiye 1980 öncesinde devrimci durumu yaşıyordu. Fakat o dönemde hiçbir siyasi hareket varolan devrimci potansiyeli tek çatı altında toplayıp, doğru yönde hareket etmeye zorlayamadı. Tabii bunun birçok nedenleri vardı. Ben burada iki tanesini örnek göstereceğim.

Birincisi, ideolojik yetersizlik, İkincisi, kadro yetersizliğidir. Her devrimci durum yaşandığında, Türkiye devrimci hareketinin temel sorunu bunlar olacaktır. Senben kavgasına girmek istemiyorum, fakat bizi ilgilendiren yönünü açıklamak için bu şekilde bir anlatım tarzına gereksinim duyuyorum. Tüm diğer siyasi hareketler bu temel sorunların ikisini birden çözmek zorundayken, biz TKP bunların ilkini zaten çözmüş bulunmaktayız. Yalnız çözmüş derken partinin siyasetinin doğruluğundan, onun ideolojik olarak yeterliliğinden söz ediyorum. Yoksa parti üyelerinin bu ideolojiye tam manasıyla sahip olduklarını iddia etmiyorum.

Bizim, TKP olarak asıl eğilmemiz gereken sorun, ikinci sorun, yani kadro sorunudur. Yalnız burada da iki farklı durum kendini gösteriyor:

Birincisi, parti üyesinin yetişkin kadrolar (yönetici, yaratıcı, disiplinli, vb.) durumuna getirilmesi, ikincisi, partiye yeni kadroların kazanılmasıdır.

Yetişkin kadroların oluşturulması için, Merkez Komitesi'nin kararı doğrultusunda, partinin her alanında eğitim seferberliği zaten başlatılmış durumdadır.

İkinci maddeye gelirsek: Bu sorunun çözümü, kitleyle içiçe olan yoldaşların, konuya nasıl yanaştığına bağlıdır.

Doğru ideoloji ve sağlam kişilikle toplumdan her an yeni ilişkiler çıkartabilecek nitelikteyiz. Ne var ki, bazı yoldaşlar bu avantajlı durumu iyi değerlendirememektedir. Bunu biraz açalım.

Gerek kendi çevremde, gerekse yayında okuduğum kadarıyla, bazı olaylara tanık oluyorum. Çevremizdeki insanlar bizlere, adeta beni de partiye alın der gibi bakıyor, hatta kıvranıyor. Fakat biz ne yapıyoruz? Biraz daha olgunlaşsın, biraz daha, biraz daha derken, bir bakmışsınız, meyve olgunlaşmış, toplayan olmayınca da yere düşmüş.

Yoldaşlar, şunu unutmayalım: Komünist partilerinde disiplinli ve yetişkin kadroların büyük yeri vardır. Elbette ki her önümüze geleni içeri almayacağız, fakat komünist kadro partinin dışında bir yerlerde yetişmez, bu olamaz. Tüm eksikleri tamamlanmış, herşeyi yerli yerinde insanları dışarıdan bulup (o da bulabilirsen) komünist partisine yerleştiremezsin.

İnsanlar, yanlışlarıyla, doğrularıyla en iyi somut iş üzerinde değerlendirilir ve denetlenir. Sorarım size, parti içinde olmayan birine ne ölçüde iş verilir ve biz bunun ne kadarını denetleyebiliriz? Diyelim, denetledik, gördüğümüz yanlışları ne ölçüde giderebiliriz? Komünist partisinin kadroları, parti içinden yetişir. O zaman parti kültürünü, parti yaşamını ve parti disiplinini görme ve yerine getirme fırsatı daha iyi bulunur. Ancak o zaman, sınıf kültürü, komünist bilinç ve komünist özveri öğrenilir.

Bir de şunu eklemek zorundayım. Hangi hakla insanları hücre çalışmalarının verimliliğinden yoksun bırakıyoruz? Hepimiz kendimize şöyle bir bakalım. Tekli görüşmelerde mi daha çok geliştik, yoksa hücre ilişkilerinde mi? Bunu iyi değerlendirelim.

Güçlü TKP, mutlu yarınlar demektir.

Partimizin, işçi sınıfının önderi olduğunu gösterelim.

Hakan Çelik

Bu haklı kavga, kararlılığı ve inançlılığı nedeniyle, en gerici kesimlere bile ileri adım attırmayı başarmıştır

İşçi sınıfı geliyor baştan

Zonguldak'ta patlak veren olaylar, devrimci durumun belirtilerinin giderek arttığını gösteriyor. Zonguldak direnişi devrimci süreci yaratmada dev bir adım oldu. Hazırlıklarımızı ona göre yapalım.

Tüm yoldaşlarım kabul ederler ki, gördüğünü söylememek, düşündüğünü dile getirmemek, partiye hiçbir şey kazandırmayacağı gibi, kaybettirebilir de. Ayrıca parti suçudur. Eksik veya yanlış da olsa - doğru ve ortak bir karar alabilmek için - tüm veriler ve düşünceler ortaya konur, diğer bilgilerin doğrultusunda eksikler tamamlanır, yanlışlar düzeltilir. Böylece daha sağlıklı sonuca ulaşmak mümkün olur.

Bulunduğumuz ortamı ne kadar erken değerlendirirsek, hazırlıklarımızı ona göre yaparız. İşçi sınıfının önünde olmak zorundayız. Yapılan ilk hata için trajedi deyimini kullanan Marks, aynı hatanın tekrarı halinde bunun bir komedi olacağını belirtiyor.

Neden bunu yazdım. Zonguldak'taki gelişmeleri tahlil ettiğimizde, o sınıfın gerisinde kaldığımızı anlamak hiç zor değil.

Zonguldak'ta patlak veren olaylar, devrimci durumun belirtilerinin giderek arttığını gösteriyor. Zonguldak direnişi devrimci süreci yaratmada dev bir adım oldu. Bu haklı kavga, kararlılığı ve inançlılığı nedeniyle, en gerici kesimlere bile ileri adım attırmayı başarmıştır. Tabandan gelen bu sıkıştırma sonucu, gerici, uzlaşmacı kafalar bile, elinde olmayarak tabanın sesine kulak vermek zorunda kalmışlardır.

26-27 Aralık günlerinde yüzlerce işyeri greve çıktı ve her gün buna birçokları daha eklendi. 3 Ocak'ta uygulanan genel eylem, bunların bir göstergesi oldu.

Varolan bu potansiyelin, iktidara yakın olmasının nedenlerinin başında işçi sınıfının "kendisi için sınıf" olduğunu anlaması gelmektedir. Şimdi işçiler sendika adının ne olduğunu değil, işçinin birliğinin önemli olduğunu kavramıştır. İşçi sınıfı, bu sefer türlü zorlamalara rağmen 1980 öncesinde olduğu gibi DİSK, sarı sendika diye bölünemedi.

Basına yansımayan bazı olayları görmem bu sonuca rahat ulaşmamı sağladı.

26 Aralık günü, metal işkolunda olan işyerleri greve çıkacağı için, Gebze'de kurulu AEG-ETİ'ye gittim. Gelişmeleri beraber izleyelim.

AEG-ETİ'de çalışan bir arkadaşla gitmek için sözleştik. Greve saat 14.00'te çıkılacağını, 13.30'da orada olmamızın yeterli olacağını söyledi. Zaten sendika servis arabalarını ona göre kiralamış.

Sabah saat 8.00-16.00 vardiyasında çalışan işçiler önceden alınan karar gereği, işi saat 14'00'ten önce bırakıp fabrikanın önünde (tel örgülerin içinde) toplandılar. Öteki vardiyalarda çalışan işçiler fabrikanın önünde toplandı ve içeriden çıkacak arkadaşlarını beklemeye başladılar. İçerideki işçilerin, kapıda bekleyen işçilere uzaklığı 150-200 metre kadardı. Bu yolu katetmeye başlayan işçiler, ellerinde "bu işyerinde grev var" pankartını taşırken "işçiler birleşin, iktidara yerleşin" sloganını atmaya başladılar. Servislerle gelen işçilerin oluşturduğu kitle de alkışlayarak aynı duyguyu paylaştıklarını belirtti. Daha sonra "işçinin onuru sermayeyi yenecek", "işçiler elele genel greve" sloganları atıldı. Birleşen kitle bu üç sloganı daha kararlı, daha gür attılar. Ayrıca "Özal istifa" sloganı atıldı.

Önemli vurgulardan biri, orada bulunan herkesin sloganlara candan katılmasıydı. Kadın işçilerin tutumu özellikle görmeye değerdi. Çıkış kapısının önüne gelindiğinde sendika yöneticilerinin konuşmasını dinlemek için işçiler durdular.

Önce Otomobil-İş'in Gebze şube başkanı açılış konuşmasını yaptı. Kristal-İş şube başkanı da kavgada sonuna kadar destek olunacağına söz verdi. Özdemir-İş genel başkanı Mehmet Aras, önemli olanın işçinin birliği olduğunu, bunu başardıklarında istediklerini elde edebileceklerini, bunun için de herkesin birbirine güvenmesi gerektiğini vurguladı. İşçiler alkışlarla bu sözlere destek verdiler. Sonra Otomobil-İş başkanı Celal Özdoğan söz aldı. Sendikal rekabetin 12 Eylül öncesinde kaldığını, artık verilmesi gereken kavganın sendikal anlamda değil, işçilerin birliğini sağlayarak iktidar için verilmesi gerektiğini belirtirken, sözlerinin arasına, işçinin birliğinin bağımsız sendikalarda da sağlanabileceğini sıkıştırdı.

Ardından pankart sendika kapısına asıldı. Biri kadın beş işçi grev gömleği giydi. Tüm işçiler alkışlarla bu anı kutladılar. Sonra hepsi birbirini tebrik ederek grevin hayırlı ve başarılı olacağı inancıyla servislere dağıldılar.



12 Eylül öncesinde böyle bir ortam olduğunda, DİSK'in başarısı devamlı ön plana çıkarılır, sarı sendikacılardan hesap sorulacağı söylenirdi. Şimdi, sendika adının değil, önemli olanın sürekli ve kalıcı olabilmesi için sınıfın hedefinin iktidar sorunu olduğu açıkça vurgulanıyor. Yine 1980 öncesinde faşistlerin yanında yeralan, duygu sömürüsüyle kandırılmış işçi kesimi oldukça yoğundu. Şimdi ise bırakın yanında yeralmayı, bu süreç içinde yarı-proleter ya da tamamen proleterleşmiş olan bu insanlar, adeta o dönemde nasıl kanarak yanlış yerde kavga verdiklerinin intikamını almak için çırpınıyorlar. Bu arada faşistler hiç yok diyemeyiz, fakat devrimci güçlerin karşısında duramayacak kadar azdırlar. Tabi zamanla bu kadroların burjuvazi tarafından finanse edileceğini akıldan çıkarmıyoruz. Asıl tehlike, bu dönemde dinci gurupların yoğunlaşması olarak yorumlanabilir. Evet, işçi sınıfı, 1980 öncesine göre daha bilinçli, kararlı ve deneyimlidir.

1980 sonrasının ilk - toplumsal anlamda - hareketlerinin bastırılmasında burjuvazinin bütün olanaklarını kullanacağını, çaresiz kalınca da işçinin isteklerinin büyük bir kısmını vereceğini düşünebiliriz. Belki bu stratejiyle ortamı biraz olsun durultabilirler. Fakat bunu bir kez yapabilirler, ikinci kez kandırmak zor değil imkansız olacağı için Türkiye bu dönemde çok şeye gebedir. Bizim planımız ise, gelişen şartlara göre iki aşamalı olarak ele alınmalı, gerektiğinde en uygunu pratiğe aktarılmalıdır.O halde kaybedecek tek saniyemiz bile olmamalıdır.

İşçi sınıfını, düşünmemekle, aptallıkla suçlayan işçi düşmanlarına verilecek tek yanıt, ya devrim, ya devrim olmalıdır. MESS başkanı Bahri Ersöz bakın ne diyor:

"İşçi 18 ay evvel toplu sözleşme yaptı. Ücret o güne göre iyiydi. O günden bu yana enflasyon bunun yarısından fazlasını götürmüş. Şimdi sendikalar 'işçi bunu alıyor' diyorlar. Bu işçinin o dönem aldığı ücret, 1 Eylül'den itibaren bizim teklif ettiğimiz ücret. ... İşçi bunu bilmiyor, düşünmüyor. Eski ücrete göre durumunu kötü görüyor. Şimdi bizim yeni verdiğimiz ücreti gördüğünde durum değişir. Çünkü ücreti birden bire yüzde 200 artacak. Birikmiş paraları var, onları alacak, bunu görünce de grevin lüzumsuzluğunu anlayacak."

Bahri Ersöz, hem işçi sınıfının kavgasını yalnızca ekonomik savaşım olarak göstermeye, hem de verilen teklifi çok iyiymiş gibi göstermeye çalışıyor. Bir de bunları kendisi gibi değerlendirmediği için işçiyi bilinçsizlikle ve düşüncesizlikle suçlama aşağılığını gösteriyor. Enflasyonun daha şimdiden çoğunu götürdüğünü kendisi söylüyor. Bunu gören sınıfa da, gördüğü için adeta köpürüyor. Köpürmeleri boşuna değildir. İşçi sınıfı bu sefer değişik geliyor.

Derya Deniz, İzmit



Sınıf kardeşlerimizin sesine Cennetçeşme'deki gecekondulardan ses verdik

Çözüm işçinin iktidarından geçer

Kapitalizm, yarattığı işsizlik, pahalılık, nüfus, çevre kirliliği, işçi sağlığı sorunlarıyla, doğanın tahribatıyla, çürümüşlüğünü her alanda gösteriyor. Bu nesnel yaşam insanların ruhsal ve fiziksel durumunu olumsuz etkiliyor.

Öteki sorunlar gibi, konut sorununu da hiçbir zaman çözemeyecek olan burjuvazi sosyal devlet modelleri safsatalarıyla halkı oyalamaya çalışmaktadır.

Aralık ayında bir gecekondu yıkımı daha İzmir'in Cennetçeşme semtinde yaşandı. Gazetelere yansıtmak zorunda kaldıkları bu yıkım, gecekondularından çıkmamakta direnen halk ile polis arasında yaklaşık 6 saat süren çatışma sonucunda oldu. Çatışma sırasında bir kadın, elinde ekmek bıçağıyla, ekiplere karşı uzun süre direndi. Bir başka işçi, kendini balta ile eve kapatarak, evdeki eşyaları ateşe verdi ve dışarı çıkmadı. Polis içeriden çıkmayanlar için göz yaşartıcı sprey kullandı.

Belediye seçimlerinde, halka hizmet vaadleriyle seçilen sosyal demokratlar, İzmir Cennetçeşme'deki gecekondu yıkımı sırasında nasıl "dost" olduklarını bir kez daha gösterdiler. Polisle belediye işbirliğine güzel bir örnek oluşturdular.

Devrimci örgütler ise soruna sınıf mücadelesi temelinde bakmadıklarını gösterir şekilde belediyeye kızıp durdular.

Gecekondu halkı, evleri için savaşmaya karar vermişti. Biz de çevremizden ve İzmir köylerinden sağladığımız yiyeceklerle, giyeceklerle birlikte gittik. Evlerini tekrar yaparken birlikte çalıştık. Sonra hep birlikte Belediye-İş sendikasına gidip, yıkım ekiplerinde belediye işçisinin olmaması gerektiğini anlattık. Belediye-İş sendikasının, işçilerle birlikte yapacağı bir basın toplantısıyla, "biz halkımızın evini yıkmayız, kimseye de yıktırmayız" duyurusunu yapmasının doğru olacağını söyledik. Belediye-İş sendikası yetkilileri bu kararın zor çıkacağını, fakat kendilerinin kişiler olarak her zaman halkın yanında olduklarını söylediler. Biz de bunun yeterli olmayacağını, bu kararın mutlaka çıkması gerektiğini vurgulayarak ve zorlayarak gecekondu halkıyla birlikte sendikadan ayrıldık.

Sonra İzmir Barosu'na, Tabip Odası'na, Eczacılar Odası'na gittik sorunu ilettik. Acil olarak istediğimiz, gecekondu halkının bugünkü durumuyla ilgilenmeleri, çözümü için uğraşmalarıydı. Sınıf mücadelesi yükseldikçe bu odakların işçinin sesine kulak vereceklerine, ezilenden, haktan yana pratiğe gireceklerine inanıyoruz.

Kararlıyız peşini bırakmayacağız, aydını işçileştirecek, sendikayı devrimcileştirecek, kavgayı yükselteceğiz!

Sezai Güven, İzmir

İŞÇİNİN SESİ

Madencilerin Mengen'den dönüşü, daha büyük yürüyüşlere hazırlanmak içindir

MADENCİ TÜMENLERİNİN BAŞARISI: İŞÇİ ERKİN KAPISINI YOKLADI

Bugün, Ankara Yürüyüşü'nden çıkarılacak dersin özü şuna varıyor ki, işçi sınıfının yakıcılaştıkça dayanılmazlaşan gereksinimi, illegal, merkezi örgütlü, demir disiplinli, devrimi hedefleyen partisidir. Komünist partisinin de, yakıcılaşan, yakıcılaştıkça dayanılmazlaşan gereksinimi, yığınları ideolojisine kazanmak, yığınsallaşmak, tüm çalışma stilini bunu sağlayacak biçimde yeniden düzenlemektir.

Zonguldak yanardağı, Ankara Yürüyüşü'yle birlikte kabuğunu çatlatarak patladı. Patlamanın ilk şiddetini yitirdiği söyleniyor, ama kimse yanılmasın, tüm topluma yaydığı enerji daha sıcacıktır. Üstelik, bütün toplumsal göstergeler, yanardağın bu kez birkaç yerde birden ağız açarak, çok daha şiddetli patlamalara gebe olduğunu gösteriyor. Burjuvazinin paniği, boşuna değildir.

Egemen sınıf dehşet içinde çırpınadursun, biz, proletarya ordusunun kahraman madenci tümenlerinin son bir buçuk aylık eylemlerinden öğrenmek, ders almak ve bunları kaçınılmaz olan yeni patlamalarda kullanması için sınıfın öteki kesimlerine aktarmak, yeni fışkıracak dalganın en önünde olmak durumundayız.

Büyük başarıdır

Ocak ayının ilk haftasında *Cumhuriyet*'inden *Tercüman*'ına dek dehşet içine düşmüş olan burjuva basının, şimdi zevkle yazdığı, ''yürüyüşleri sona eren madenciler ağlaya ağlaya geri döndüler'' haberlerine aldırmayın. Henüz sözleşme imzalanmamış olsa da, Zonguldak madencilerinin grevi daha şimdiden başarıdır. Ankara Yürüyüşü, Türkiye işçi sınıfının burjuvaziye karşı kazandığı *en büyük* başarılardan biridir.

Madencilerin grevi, yalnızca gerçekleşmiş olmasıyla bile, başarıdır. Çünkü: Grev, 26 yılın kabuğunu çatlattı, madenci tümenlerinin engin enerjisini, militanlığını açığa çıkardı. Türkiye işçi sınıfının, yalnızca çalışan üyeleriyle değil, kızı kızanı, çoluğu çocuğuyla *sınıf olarak* militan-yığınsal eylemlere çıkma olgunluğunda olduğunu yansıttı. Böylece, ona ''kendiliğinden sınıf'' yakıştırması yapan ''sol''cuların bilinçsizliğini de kanıtladı.

Madenciler grevi çevresindeki (3 Ocak işe gitmeme eylemi, Ankara Yürüyüşü gibi) gelişmeler, ülkede cereyan eden kavganın basit bir işçi-işveren uzlaşmazlığı değil, ''sınıfın sınıfa karşı mücadelesi'' olduğunu bir kez daha olanca somutluğuyla tüm topluma gösterdi. Sovyetler'deki üç numaralı ajan Gorbaçof'la birlikte, burjuvazinin yağcısı TBKP eliyle hortlatılmaya çalışılan burjuvaziyle ''uzlaşma, yumuşama ve mutabakat'' sahtekarlığını yeniden toprağa gömdü.

Gerek grev ve Zonguldak içindeki gösteriler, gerekse Ankara Yürüyüşü, tüm işçi sınıfına, emekçi halk yığınlarına, en ufak ekonomik-demokratik hakların elde edilmesinin zorunlu, geçerli yolunun ne olduğunu hiç kuşkuya yer bırakmayacak biçimde ortaya koydu: Burjuvaziye, onun devletine karşı, birlik içinde yığınsal-militan mücadele! Ankara'ya yürümek, ''Çankaya''yı alaşağı edilmesi gereken egemen sınıfa mezar etmek, yani devrim!

80 bini aşkın metal işçisiyle grevde bulunan Türk Metal yönetiminin bile, grevin ertelenmesi durumunda ''Ankara'ya yürüyeceklerini'' söylemesi, ürününe düşük fiyat alan Egeli tütün üreticisinin, ''gerekirse biz de madenciler gibi Ankara'ya yürürüz'' diye öfkeli haykırışı, madencilerin başarısının taze kanıtlarıdır.

Proleter hegemonyasıyla özgürleşen Zonguldak

Madencilerin militan-yığınsal eylemlerinin taşıdığı büyük önem ve anlamı zamanla iyice görülecek olan sonucu, proleter hegemonyasını kurması oldu. Zonguldak madenci tümenleri, Zonguldak'ı, son bir buçuk ayda Türkiye'nin en demokratik kenti yaptılar.

Zonguldak, burjuva devletin yasal işlerliğinin geçerli olmadığı, polisin askerin hiçbir şeye, hiçbir eyleme müdahale edemediği, kadını ve erkeğiyle madenci ailelerinin hiçbir yetkiliden izin alma gereğini duymadan özgürce eylem koyduğu, kısacası burjuva legalitesinin halkın ayakları altında ezildiği ilk endüstri kentimiz oldu. Madenciler, Kemal Türkler'i ''ölmedin kalbimizdesin'' diye anarken, DİSK'in savaşkan militan geleneklerini, Türk-İş'te, sendikal birlik içinde DİSK'ten çok daha ileriye götürmenin örneği oldular.

Ankara Yürüyüşü'ne katılan esnaf, gazetecilere ''biz madencinin uşağıyız'' diyordu. Proleter hegemonyasını kabullenmiş, güvenliğini ve geleceğini işçi sınıfına emanet etmiş bir sınıfın ağzıyla, gönül rahatlığıyla konuşuyordu.

Gerçekten de, kamuoyu yoklamalarında toplumun yüzde 85'ine yakın bölümünün madencilere sempati duyduğunun açıklanması, halkın ezici çoğunluğunun kendi geleceğini, umudunu madencilerin kavgasına bağladığını, *işçinin önden yürümesini beklediğini* yansıttı.

Grev burjuva liberalleri epeyce ürkütmüştü. Yürüyüş ödlerini patlattı. SHP ve liberal basın, en başından yürüyüşün ateşini söndürmek için çabaladı. ''İp daha çok gerilmesin'', ''neredesin sağduyu'', ''sağduyuya çağrı'', ''tadında bırakalım'', ''yangına körükle gitmeyelim'' türünden çağrılar basında manşete çıktı.

Burjuvazinin çıplak çıkarlarını temsil eden iktidarla işçi sınıfının militan- yığınsal mücadele çizgisini temsil eden madenci tümenleri arasında, iki ateş ortasında kalan sosyal demokrasi, ''uzlaşma'' sağlanması için bütün gücüyle çalıştı. Cevdet Selvi gibi işçi müsveddelerini madencilerin arasına salarken, Özal'ı da ''tarafsız''(!) olmamakla, iç savaş kışkırtıcılığıyla suçladı(!)

Sosyal demokrasi, sapına kadar siyasal özlü madenci yürüyüşünü ''ücret anlaşmazlığı'' ile açıklamaya, gelişmeleri törpülemeye çalıştı. Hele İmren Aykut'un madenci yürüyüşünü ''bu bir isyandır'' sözüyle tanımlaması, sosyal demokratları iyice çileden çıkardı. Oysa madenciler, eylemlerinin iktidara bir isyan, bir ''kalkışma'' olduğunun, Özal'ın tarafsız(!) olamamasının da burjuvazinin manevra alanının darlığının zorunlu bir sonucu olduğunu görüyorlar, sosyal demokratların durumuna kıs kıs gülüyorlardı.

İşçiler eylemi bıraktığında en çok sevinen sosyal demokratlar oldu. Ama, her zaman olduğu gibi, ödlekliklerini, ne İsa'ya ne Musa'ya yaranamaz konumlarını yine sergilemiş oldular.

Öte yandan, maden işçileri 1965 yılında üzerlerine jetlerle saldırı düzenleten Demirel'i zaten belleklerinden silmemişlerdi. Ankara Yürüyüşü sırasında yaptığı ''işçi dostu''(!) demagojiye inanmaları için herhangi bir neden yoktu.

Geri dönüş,yeni bir atılıma zaman tanıyacak

Madenciler, üretim bölgeleri esasında komiteleşmeleri, tabanın söz ve karar sahibi olma sürecini bu komiteler ve yığınsal forumlarla işletmeleri, demir disiplinleri ve tüm halkın aktif katılımını sağlamadaki, devletin ajanlarını vb. dıştalamadaki başarılarıyla dikkati çektiler.

Sendika yönetimi, yığınların engin enerjisinin ve yaratıcılığının açığa çıkarılmasına dayalı bir kavga stratejisi izledi. Haklar mücadelesini burjuvazinin üstüne üstüne giderek sürdürdü ve böylece toplumun yaygın sempatisini kazandı. Ülkenin her tarafından büyük yiyecek, giyecek, battaniye vb. yardımın gelmesini, çeşitli sendikaların (eskiden çok şikayet ettikleri yasal engelleri çiğneyip geçerek) yüzmilyonlara varan para bağışında bulunmaları, esnafın karşılıksız hizmet sunması, halk-madenci dayanışmasının güzel örnekleri oldu.

Bütün bunlar güzeldi de, Ankara Yürüyüşü başlarken, ''dayanışma'' deyince temelde ''eylem'' akla gelmeliydi. Olayların akıl almaz bir hızla gelişmesi, tüm sınıfın umulmadık bu gelişme karşısında geçirdiği şaşkınlık, sağlı ''sollu'' sendikacıların kendi tabanlarının eyleme geçerek dayanışma göstermesinin yaratacağı tırmanışın sonuçlarını göze alamayışları, vb. ögeler, madencileri, bu çok gereksinim duydukları dayanışmadan yoksun bıraktı. Yakın bir gelecekte (Zonguldak'tan, Samsun'dan, Kayseri'den Elazığ'dan, Çukurova'dan, Konya'dan Eskişehir, Bursa ve Ege'den, Marmara ve İstanbul'dan vb.) aynı anda yüzbinleri içine katarak düzenleneceğinden kuşku duymadığımız yıldız yürüyüşün Zonguldak ayağı, böylece burjuvazinin barikatlarına takıldı. Genel Maden-İş yönetimi, geri dönülmesi kararını bu ortamda aldı.

Türk-İş'e bağlı çeşitli sendikaların, kendi üyelerini eyleme sokma cesaretine sahip olmayan kimi yöneticileri bu kararı ''eleştirmişler'', ''yürüyüş sürmeliydi'' demişler! Bizce yürüyüş, zamanında tatil edildi. Bizce bu karar yanlış sayılmaz, eylemin genelde kazandığı başarıyı hiçbir biçimde gölgelemez.

Şöyle düşünün: Morali bozuk, manevra alanı dar ama güçlü ve eğitimli birliklerine en yüksek tepelere yerleştirmiş bir düşman karşısındasınız. Morali, coşkusu, kavga kararlılığı yüksek, ama babadan kalma silahlara sahip birkaç tümeninizi cepheye sürüyorsunuz. Bu harekatın başarısı, tümenlerin ''imanından'' çok, düşmanın dikkatini dağıtacak, gücünü bölecek, saflarındaki disiplini darmadağın edebilecek gerilla eylemlerine, düşmanı şaşırtmak üzere tali cephelerin açılmasına bağlıdır. Soma, Tunçbilek gibi linyit ocaklarında T. Maden-İş'in yaptığı eylemler dışında, en çok eksik kalan yön buydu. Zonguldak madencileri, düşmanın güçlü olduğu ve üstelik kapışmaya da niyetli olduğu böyle bir yer ve mekanda *çarpışmama* yolunu seçtiler. Yanlış mı yaptılar?

Lenin *Sol Komünizm*'de şöyle diyordu:

''Savaşın düşman için elverişli olduğu açıkken, savaşın bizim için elverişsiz olduğu besbelli iken, savaşı kabul etmek bir cinayettir ve bizim için elverişsiz olan bir savaştan kaçınmak için 'dolambaçlı yollara, anlaşmalara ve uzlaşmalara' başvurmayı bilmeyen devrimci sınıf siyasileri beş para etmezler.'' (Lenin, *Sol Komünizm - Bir Çocukluk Hastalığı*, Sol Yayınları, 1977, s.84)

Madenciler kavga coşkularını, kararlılıklarını, burjuvazinin ''güvenlik'' güçleri karşılarına barikatlarla, orman içine gizlenmiş mitralyözlü binlerce asker, binlerce polis ve jandarmayla dikildiğinde bile yitirmediler. Çarpışmadan kaçmayı düşünmediler. Ancak, bu olay onlara birşey anlattı.

Ankara'dan Bolu'ya, Mengen'e dek 10 kilometrede bir barikat kurulması, panzerlerin, helikopterlerin, dikenli tellerin, çivili şeritlerin vb. devreye sokulması, alayların taburların, jandarmanın komandonun seferber edilmesi ne anlama geliyordu? Bırakın genel grevi, (Ankara Yürüyüşü gibi) işçi tabanın söz ve karar sahibi olduğu ciddice militan bir işçi eylemi, burjuvazinin ordusu, polisi tarafından ağır silahlarla karşılanacaktı. Burjuvazi ''düşman'' derken, aslında işçiyle harb hazırlığı yapıyordu.

Demek ki, ciddi bir yığınsal-militan eylem için işçilerin de harb hazırlığı yapmaları, gerilla savaşı yürütecek bir kıvraklıkta askeri, yarı-askeri üniteler oluşturması gerekiyordu. Bunsuz çarpışmaya girmek doğru olmazdı. Kaldı ki, barikatların kurulduğu yer, zaman, olanaklar böyle bir çarpışmaya uygun değildi. Madenciler, işte bu nedenle geri adım attılar, yürüyüşü tatil edip Zonguldak'a geri döndüler. Aslında bu, geri adım değil, kısa bir süre sonra eksiklikleri tamamlayarak atılacak daha ileri adımlar için zaman kazanma manevrasıdır.

Tek ve en büyük eksik: Parti

Madencilerin haykırdıkları sloganların büyük bir bölümü yerinde atılmış, doğru sloganlardı ve de seslerini tüm işçi sınıfına duyurmayı başardılar. Ancak, bunca coşku ve kararlılığa karşın, onların Mengen'den geri dönüşüne yol açan temel eksiklikleri, *örgütsel ve maddi hazırlığın yetersizliğiydi.*

İşçi sınıfının örgütsel hazırlığının yetersizliği denince, temelde bir tek şey akla gelir: *İllegal, merkezi örgütlü, demir disiplinli komünist partisinin önderliğinin* yokluğu! Maddi hazırlık da bununla bağlıdır ve temelde *ideolojik güce* sahip olmak demektir.

Komünist partisinin önderliğinde örgütlenmiş, onun, yaşamın gerçeklerini budamadan yansıtan Marksist-Leninist ideolojisiyle donanmış işçi yığınlarının, sahip oldukları ideolojik ve örgütsel gücü silahlı bir güce çevirmeleri ve burjuvazinin ordusunun, polisinin önüne dikilmeleri bambaşka bir durum doğururdu.

Zonguldak'ta boy veren toplumsal isyanın ülkenin öteki bölgelerine yayılmasını, öteki bölgelerin enerjisinin patlamanın gerçekleştiği bölgeye yardıma yönlendirilmesini örgütleyecek olan da komünist partisidir. Çünkü, işçi sınıfının genel kurmayı odur.

Bugün, Ankara Yürüyüşü'nden çıkarılacak dersin özü şuna varıyor ki, işçi sınıfının yakıcılaştıkça dayanılmazlaşan gereksinimi, illegal, merkezi örgütlü, demir disiplinli, devrimi hedefleyen partisidir. Komünist partisinin de, yakıcılaşan, yakıcılaştıkça dayanılmazlaşan gereksinimi, yığınları ideolojisine kazanmak, yığınsallaşmak, tüm çalışma stilini bunu sağlayacak biçimde yeniden düzenlemektir.

Partimizin en son Merkez Komite toplantısının da vurguladığı üzere, eski çalışma biçimlerini ortamın gereklerine uygun yöntemlerle değiştirmek, kavganın en ön safında, sınıfımızın ''ölümüne'' mücadele edecek militanları olarak yer almak zorundayız.

Salih Can